

علامه طباطبایی طبیعت و فطرت انسان را جدای از یکدیگر نمی داند

حجت الاسلام احمدرضا یزدانی مقدم، عضو هیأت علمی پژوهشکده علوم و اندیشه سیاسی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، با حضور در گروه فلسفه سیاسی، سمینار پروژه فلسفه سیاسی علامه طباطبایی را ارائه داد.

حجت الاسلام احمدرضا یزدانی مقدم، عضو هیأت علمی پژوهشکده علوم و اندیشه سیاسی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، با حضور در گروه فلسفه سیاسی، سمینار پروژه فلسفه سیاسی علامه طباطبایی را ارائه داد.

یزدانی مقدم در ابتدای سخنان خود با تشریح بخش های مختلف این پروژه گفت: بخش اول پروژه «فلسفه سیاسی علامه طباطبایی»؛ نظام فلسفی علامه طباطبایی است و بخش دوم پروژه، فلسفه سیاسی علامه طباطبایی و چگونگی ارجاع آن به نظام فلسفی است. در بخش اول پروژه از معرفت شناسی، هستی شناسی و خداشناسی بحث می شود.

به گفته وی، بحث های علامه طباطبایی درباره معرفت؛ از ماهیت معرفت شناسانه، هستی شناسی علم، فلسفه ذهن و روان شناسی ادراک و جامعه شناسی معرفت برخوردار است. معرفت شناسی علامه طباطبایی، رئالیستی است.

عضو هیات علمی پژوهشگاه ادامه داد: رئالیسم مورد نظر علامه طباطبایی؛ رئالیسم خاصی است که می توان از آن با عنوان رئالیسم تعاملی یاد کرد. چنانکه به نظر می رسد معرفت شناسی دیگر فیلسوفان مسلمان نیز رئالیسم خام نبوده بلکه به معرفت شناسی علامه طباطبایی نزدیک است.

وی در ادامه افزود: برخی از فیلسوفان معاصر در دفاع از علامه طباطبایی، انسان شناسی او را این طور تفسیر کرده اند که علامه طباطبایی میان انسان طبیعی و انسان فطری تفاوت قائل است. انسان طبیعی به سوی استخدام می رود و انسان فطری به سوی زندگی اجتماعی. در حالی که علامه طباطبایی طبیعت انسان و فطرت انسان را جدای از یکدیگر نمی داند و استخدام را از اجتماعی بودن جدا نمی داند.

وی ادامه داد: علامه طباطبایی، اجتماعی بودن انسان را مترتب بر استخدام گری انسان می داند. انسان شناسی علامه طباطبایی مترتب بر مباحث معرفت شناسی او است. از نظر علامه طباطبایی، اجتماع حکومت را به وجود می آورد. تفسیر علامه طباطبایی این امکان را فراهم می آورد که شکل های متنوعی از حکومت تصور و ممکن شود.

یزدانی مقدم در پایان گفت: همچنین علامه طباطبایی بر این پایه که اجتماع حکومت را به وجود می آورد، از مفاهیم حکومت اجتماعی و فرمانروایی اجتماعی یاد می کند. چنانکه بر اساس رئالیسم تعاملی در معرفت شناسی و مفاهیم حکومت اجتماعی و فرمانروایی اجتماعی؛ مفهوم تفکر اجتماعی را مطرح می کند.